

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Postmateriální dimenze v programatice irských
politických stran**

Jan Straka

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Postmateriální dimenze v programatice irských
politických stran**

Jan Straka

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Zákřavský, Ph.D.
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2022

Chtěl bych poděkovat vedoucímu práce PhDr. Jiřímu Zákravskému, Ph.D. za odborné rady a trpělivost při zpracování bakalářské práce.

Obsah

Obsah.....	5
1 Úvod.....	6
2 Vymezení pojmu postmateriální dimenze	8
2.1 Postmateriální dimenze podle Ronalda Ingleharta.....	8
2.2 Rozdělení postmateriální dimenze	10
2.2.1 Environmentální otázky	10
2.2.2 Osobní a politické svobody	11
2.3.3 Genderová rovnost	11
3 Irský stranický systém.....	12
3.1 Obecné znaky	12
4 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2007.....	14
4.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2007.....	14
4.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2007	16
4.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2007	17
4.4 Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2007.....	19
5 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2011	21
5.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2011	22
5.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2011	22
5.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2011	24
5.4 Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2011	25
6 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2016.....	27
6.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2016.....	27
6.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2016	28
6.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2016	30
6.4 Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2016.....	31
7 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2020.....	32
7.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2020.....	33
7.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2020	34
7.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2020	34
7.4. Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2020.....	35
8 Závěr	36
9 Seznam použitých zdrojů	39
10 Resumé.....	42

1 Úvod

Rostoucí životní úroveň, proměna společenského hodnotového systému nebo zvýšený zájem o životní prostředí jsou záležitosti, které souvisí s koncem dvacátého a přelomem jednadvacátého století. Otázky týkající se genderové nerovnosti, možnost umělého přerušování těhotenství a environmentální problémy nabývají v této době na důležitosti. Na druhou stranu jsou tato témata pozorovatelná akademiky ve společnosti již v průběhu sedmdesátých let dvacátého století (Inglehart 1971), ovšem v době devadesátých let zmíněná témata stále více rezonují v ekonomicky vyspělejších státech a dostávají se také do politického prostředí napříč evropským kontinentem. Na tento fenomén začínají reagovat politická uskupení, která reflektují společenskou poptávku po těchto tématech a začínají tyto otázky zahrnovat do svých politických programů.

Tato práce se zaměřuje na politický prostor Irské republiky, a proto budu zkoumat politické programy čtyř dlouhodobě nejsilnějších politických stran Irska, kterými jsou Labouristická strana Irska, republikánská strana Sinn Féin, liberálně - konzervativní strana Fine Gael a konzervativní strana Fianna Fáil. Jak již bylo zmíněno, jelikož otázky postmateriální dimenze začínají úzce souviset s koncem dvacátého století a počátkem století jednadvacátého, zaměřím se v práci na postoje zmíněných irských stran k otázkám týkajících se postmateriální dimenze před volbami do dolní komory irského parlamentu počínaje rokem 2007 až do roku 2020, kdy se konaly zatím poslední volby do irského parlamentu.

V úvodní části své bakalářské práce budu pracovat se samotným pojmem postmateriální ideologická dimenze, a to především vysvětlením toho, co jsou to postmateriální hodnoty. Jako příklad můžeme uvést otázky environmentální problematiky, a to především globální oteplování, nebo otázky genderové nerovnosti, tj. otázky rovnosti žen a mužů. Dále se budu zabývat stručným představením práce Ronalda Ingleharta z hlediska postmateriální ideologické dimenze, neboť Ronald Inglehart ve svém díle *The Silent Revolution* z roku 1977 téma postmaterialismu rozpracovává. V dalších kapitolách práce budu hledat

konkrétní postoje stran k ochraně životního prostředí, otázkám genderové nerovnosti a dalším postmateriálním hodnotám, kde každá strana bude místo svoji jednotlivou kapitolu.

Při psaní bakalářské práce budou z velké části primárními zdroji informací jednotlivé politické programy irských politických stran, z odborné literatury využiji díla od autora jménem Michael Marsh (2020), který působí na *Trinity College Dublin*. Dalším autorem, z jehož díla budu čerpat, je politolog Michael Gallagher, který je vedoucím katedry politologie též na *Trinity College of Dublin*.

Cílem bakalářské práce je zjistit, které konkrétní otázky z postmateriální dimenze se objevují v programech irských politických stran před posledními čtyřmi volbami do irského parlamentu mezi léty 2007-2020. Během psaní práce budu pracovat s tezí, že z otázek postmateriální dimenze bude nejvíce zastoupena environmentální problematika, neboť v průběhu 21. století se státy začínají stále více zabývat problematikou klimatické změny.

2 Vymezení pojmu postmateriální dimenze

2.1 Postmateriální dimenze podle Ronalda Ingleharta

Západní společnosti procházejí v období po 2. světové válce zásadními proměnami, které můžeme nalézat ve všech aspektech života. První polovina 20. století se nesla v duchu ekonomické krize a válečných konfliktů, jež se negativně podepsovaly na lidské společnosti a jejích hodnotách. Hodnoty dominující ve společnosti v dobách po 2. světové válce byly především zajištění míru na evropském kontinentu, pro mnoho lidí to bylo konkrétně zajištění základních životních potřeb a osobního bezpečí. Po obnovení míru v Evropě a znovunastolení demokratických vlád především v zemích západní Evropy, zažívají západní společnosti rychlou ekonomickou obnovu, která souvisí s proměnou jejích hodnot, čehož si začíná všímat americký politolog Ronald Inglehart, který publikuje v odborném časopise *The American Political Science Review* článek roku 1971 článek s názvem *The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies*.

Podle Inglehartovy základní hypotézy hlavním cílem člověka, který je ztracený v poušti, bude nalézt zdroj pitné vody. Jelikož nalezení pitné vody úzce souvisí s jeho přežitím, vynaloží veškerou snahu k tomu, aby zdroj pitné vody našel. Jakmile tento člověk má zajištěnou dodávku pitné vody, jeho potřeby se přesunou k tomu, aby si zajistil potravu a opouští svůj prvotní cíl, kterým bylo za každou cenu nalézt pitnou vodu. V případě, že i v nalezení zdroje potravy je úspěšný a zajistí si dlouhodobě základní životní potřeby, může náš jedinec zaměřit svoji pozornost k získávání statků, které zvýší jeho blahobyť a zesílí individuální postavení mezi ostatními (Inglehart 1971: 991).

Tuto hypotézu můžeme převést do reálného světa druhé poloviny 20. století, kde lidé v porovnání s dobou předválečnou mají zajištěné ekonomické a sociální jistoty. Jedná se především v té době o mladou generaci narozenou po 2. světové válce, která má zajištěné základní životní potřeby. Tato generace bere ekonomické jistoty, jako jsou pitná voda nebo přísun potravy, za samozřejmé

(Inglehart 1971: 991). Z tohoto důvodu se zaměření mladší části společnosti přesouvá z materiálních hodnot, do kterých můžeme zařadit zmiňované ekonomické jistoty, k tzv. postmateriálním hodnotám, které souvisí například s individuálními svobodami.

Tento trend, jež popisuje mezigenerační změnu postojů, je jedním z nejvýraznějších trendů v poválečné politice. Mladá společnost se mimo jiné odklání od náboženských hodnot. „Pokles náboženských hodnot a růst postmateriálních hodnot transformoval kulturní složení západních demokracií v posledních dekádách“¹ (Inglehart 1999: 665).

Postmateriální hodnoty jsou hodnoty, které „kladou důraz na sebevyjádření a kvalitu života před ekonomickou a fyzickou bezpečností“² (Inglehart 2007). Jak již bylo zmiňováno dříve, do 70. let 20. století většina členů západní společnosti upřednostňovala materiální hodnoty, jako jsou ekonomický růst nebo zachování bezpečnosti. Během 70. let 20. století se kurz západní společnosti začíná ubírat odlišným směrem. Výzkumy v 70. letech zjistily, že postmateriální otázky více rezonují s lidmi, kteří se narodili po 2. světové válce a vyrůstali v období poválečného společenského a ekonomického růstu (Inglehart 2007).

Zajímavé je srovnání, kdy počátkem 70. let měli stále ještě materialisté velkou převahu nad postmaterialisty v západních zemích Evropy, a to poměrem 4:1, nýbrž na konci 20. století se tento trend začíná převracet, kdy na přelomu 21. století v USA převážili postmaterialisté nad materialisty v poměru 2:1 a ve Švédsku tento rozdíl byl ještě více markantní, kdy postmaterialisté převážili nad materialisty v poměru 5:1 (Inglehart 2007). Důležitým aspektem, který určuje zaměření společnosti na postmateriální otázky, je ovšem také vyspělost daného

¹ V originálu: „The decline of religious values and the rise of post materialist values have transformed the cultural composition of Western democracies in recent decades“ (Inglehart 1999: 665).

² V originálu: „Emphasizes self-expression and quality of life over economic and physical security“ (Inglehart 2007).

státu. Ta hraje významnou roli v této problematice, neboť jako příklad si můžeme opět uvést výzkum z přelomu 21. století v zemích východní části světa, konkrétně v Rusku a Pákistánu. Z tohoto průzkumu vyplynulo, že v těchto zemích i na konci 20. století převažují materialisté nad postmaterialisty, a to v Pákistánu v poměru 50:1 a v Rusku 30:1 (Inglehart 2007). Z toho jednoznačně vyplývá, že postmateriální hodnoty jsou záležitostí, která se týká především rozvinutých a stabilních států.

2.2 Rozdělení postmateriální dimenze

Postmaterialismus se tedy konkrétně zaměřuje na následující oblasti života, jež jsem zjednodušeně pro potřeby této práce rozdělil do tří okruhů, se kterými budu pracovat i v souvislosti s politickými programy irských politických stran:

- 1) Environmentální otázky, konkrétně problém globálního oteplování a změny klimatu.
- 2) Osobní a politické svobody jednotlivce, jako jsou například práva sexuálních menšin.
- 3) Otázky genderové rovnosti, tj. nerovnost mezi mužem a ženou na pracovním trhu nebo v politické reprezentaci.

2.2.1 Environmentální otázky

Prvním okruhem, který spadá do postmateriální dimenze a budu se jím zabývat, jsou environmentální otázky. Jelikož s ekonomickým růstem a konzumním stylem života západních společností úzce souvisí znečišťování prostředí odpadem nebo průmyslovou výrobou, lidé západních zemí světa si koncem 20. století začínají stále více uvědomovat, že je potřeba přijmout udržitelná opatření, která by se týkala snižování odpadu nebo vypouštění emisí CO₂. Jakými konkrétními otázkami se tedy environmentální témata zabývají? Mohou to být například otázky znečišťování ovzduší, se kterým souvisí změna

klimatu, dále sem můžeme zařadit nakládání s přírodními zdroji a rozvoj obnovitelných zdrojů, důležitou otázkou z environmentální problematiky je rovněž ekologičtější využívání půdy s omezením umělých hnojiv a s tím také souvisí znečišťování pitné vody (EEA 2018).

2.2.2 Osobní a politické svobody

Osobní a politické svobody jedince je druhý okruh, který jsem si vytyčil pro zkoumání postmateriálních otázek. Mezi politické svobody jedince můžeme zařadit například svobodu projevu. Mezi osobní svobody jedince se řadí například právo žen na potrat, které je nejen v Irsku, ale i v mnoha státech Evropy sporným tématem, které rozděluje společnost na dva tábory.

2.3.3 Genderová rovnost

V dnešní době jsou jedním z nejdiskutovanějších témat mezi západními společnostmi otázky genderové nerovnosti. Tyto otázky tvoří velkou část postmateriální dimenze, která v posledních letech zažívá obrovský zájem západních společností. Mezi problémy genderové nerovnosti řadíme např. nerovné postavení mužů a žen na trhu práce. Evropský institut pro rovnost žen nahlíží na tuto problematiku následovně: „Genderová nerovnost ovlivňuje postavení ve všech veřejných i soukromých oblastech života, v rodině, na trhu práce, v hospodářském a politickém životě, v rozdělení moci, v rozhodování a v sociálních genderových vztazích. V podstatě ve všech společnostech se ženy nacházejí v podřízeném postavení oproti mužům“ (EIGE 2018).

3 Irský stranický systém

3.1 Obecné znaky

Tato práce si dává za úkol zjistit, které konkrétní postmateriální otázky se objevují v politických programech irských politických stran. Pro tuto potřebu je nejprve nutné stručně popsat irský stranický systém a představit hlavní politické strany, s jejichž programy budu později pracovat.

Pro potřeby této bakalářské práce jsem si vybral dlouhodobě čtyři nejsilnější parlamentní strany Irska, kterými jsou Labouristická strana Irska, republikánská strana Sinn Féin, liberálně - konzervativní strana Fine Gael a konzervativní strana Fianna Fáil.

Irský stranický systém se historicky vyznačoval třemi hlavními znaky. Prvním znakem je to, že ve stranickém systému Irska nenalezneme konkrétně zřetelné konfliktní linie, které by jasně rozdělávaly irskou společnost. Druhým znakem je historická volební slabost levicově založených voličů, což se v posledních desetiletích začíná měnit, a třetím znakem je ideologická podobnost mezi dvěma hlavními stranami, kterými jsou Fianna Fáil a Fine Gael (Gallagher 1985: 1).

Až do 70. let minulého století se irský stranický systém vyznačoval jako systém dvou a půl strany, kde dominantní stranou byla Fianna Fáil, poté následovala Fine Gael a Labouristická strana. V poslední čtvrtině 20. století se ovšem irský stranický systém začal více diverzifikovat, kdy ve volbách v roce 1997 proti sobě stály dva koaliční bloky. Na jedné straně byla koalice strany Fianna Fáil a strany Progressive Democrats a na straně druhé koalice stran Fine Gael, Labour Party a strany Democratic Left. V roce 1997 také strana Sinn Féin získala jeden mandát v dolní komoře parlamentu (Farell, Murphy 2002: 217-218). Tímto rokem Sinn Féin odstartovala svůj postupný vzestup, kdy již v následujících volbách v roce 2002 získala 5 mandátů (Gallagher 2003: 94). Přesuneme se do roku 2011, kdy strana Sinn Féin získala mandátů 14 a v roce

2016 získala dokonce 23 křesel, díky čemuž se umístila na třetím místě (Gallagher 2016: 131).

Z tohoto důvodu se v dalších částech práce zaměřím i na stranu Sinn Féin, která sice na konci minulého století nehrála tak významnou roli v irských parlamentních volbách jako tradičně silné strany Fianna Fáil nebo Fine Gael, nyní ovšem v posledních dekádách zaujala důležité postavení na irské politické scéně. Toto tvrzení potvrzují i výsledky z posledních parlamentních voleb, které se konaly roku 2020, kdy strana Sinn Féin získala největší počet mandátů ve volbách, a to přesně 37 a parlamentní volby vyhrála (BBC 2020).

Sinn Féin je irská a severoirská levicově zaměřená republikánská strana, která byla historicky spojována s Irish Republican Army. Při volbách v roce 1997 získala Sinn Féin svůj první mandát v irském parlamentu a v roce 2020 jich získala již 37 (Arthur 2021).

Primární cílem strany je sjednocení 26 hrabství republiky Irsko a 6 hrabství Severního Irsko do jednotné republiky. Sinn Féin cílí momentálně spíše na mladší podporovatele (Arthur 2021).

Ideologické zaměření strany Fianna Fáil se týká irské jednoty, v novodobé historii se zaměřuje na ekonomické otázky a řadí se spíše ke konzervativnímu přístupu k politickým otázkám. Důležité jsou pro stranu tradiční hodnoty, jako příklad můžeme uvést odkazy strany k důležitosti irského jazyka. Fianna Fáil se řadí k největším irským politickým stranám a její podporovatele můžeme nalézt napříč všemi sociálními vrstvami (Marsh 2020).

Stranu Fine Gael označujeme jako stranu křesťansko-demokratického typu, která zastupuje obyvatelstvo prosazující liberálnější postoje (Částek 2007). Fine Gael sama sebe označuje jako evropskou stranu, která prosazuje integraci v Evropské Unii a věří, že irská budoucnost je spojena s evropskou budoucností. Strana nadále prosazuje individuální svobody. (Fine Gael 2022).

Mezi hlavní charakteristiky strany Labour Party patří její zařazení jako sociálně-demokratická strana, jejíž základní principy jsou rovnost, princip

demokracie a strana také klade poslední roky velký důraz na životní prostředí. Stranu můžeme označit jako proevropskou, neboť podporují prohlubování evropské integrace. (Částek 2007).

4 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2007

Volby do dolní komory parlamentu Irska se konaly ve čtvrtek 24. 5. 2007. Volební účast v těchto volbách byla 67 %. (Oireachtas Library 2007: 7). Nejprve stručně představím výsledky voleb. Ve volbách v roce 2007 získala nejvyšší počet mandátů strana Fianna Fáil. Strana Fianna Fáil obhájila prvenství z voleb v roce 2002 a získala celkem 77 mandátů z celkového počtu 166 mandátů. Následuje strana Fine Gael, která si v roce 2007 polepšila oproti předchozím volbám o 20 mandátů a získala 51 křesel v dolní komoře parlamentu. Na třetím místě se stejně jako o 5 let dříve umístila Labour Party, jež získala dokonce i stejný počet mandátů, a to konkrétně 20. Nakonec zbývá strana Sinn Féin, které se zatím nepodařilo výrazněji promluvit do výsledků voleb a nakonec získala 4 poslanecké mandáty (Oireachtas Library 2007: 12).

Po stručném představení výsledků voleb v roce 2007 se nyní přesunu k samotným volebním programům jednotlivých politických stran, kde budu hledat konkrétní body týkající se otázek postmateriální dimenze.

4.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2007

Strana Fianna Fáil se již v roce 2007 zaměřuje na otázky týkající se životního prostředí. Strana uvádí, že vždy klade důraz na „environmentální politiky, které fungují“³(Fianna Fáil 2007: 55).

Ve svém programu se Fianna Fáil už v roce 2007 vyjadřuje pro ekologicky čisté a obnovitelné zdroje energie. Mezi primární cíle strany z hlediska environmentálních otázek patří v roce 2007 například to, aby celková spotřeba elektrické energie v Irsku v roce 2020 pocházela z 1/3 z obnovitelných zdrojů.

³ V originálu: „environmental policies that work” (Fianna Fáil 2007: 55).

Dále strana navrhuje zlepšit energetickou účinnost nově postavených domů až o 40 %, což by výrazně snížilo spotřebu energií. Strana Fianna Fáil dále navrhuje povinné přidávání biosložek do pohonných hmot, čímž by se měla měla snížit jejich spotřeba. (Fianna Fáil 2007: 57).

Strana Fianna Fáil v programu v roce 2007 výrazně podporuje recyklaci odpadu, neboť navrhuje nové cíle pro maximální využití odpadu, konkrétně se jedná o návrh, který má za cíl snížit podíl vyvezeného odpadu na skládky na méně než 10 % oproti 66 % v roce 2007. Fianna Fáil ve svém programu slibuje rozšíření sítě recyklačních center a sběren tříděného odpadu, což by opět zefektivnilo nákladní s odpadem (Fianna Fáil 2007: 58).

Strana se také zaměřuje na kvalitu ovzduší, kde navrhuje rozšíření monitorovacích stanic, které by kontrolovaly kvalitu vzduchu. Důležitým cílem je dále ochrana původních rostlinných a živočišných druhů a spolupráce vlády s místními farmáři, aby byla zajištěna udržitelná forma zemědělství vzhledem k životnímu prostředí (Fianna Fáil 2007: 60–61).

Ve zkratce řečeno, strana Fianna Fáil se v programu z roku 2007 široce zabývá problematikou životního prostředí, kde mezi hlavní body patří obnovitelné zdroje, snižování spotřeby energií a ochrana místního ekosystému.

Zajímavým bodem týkající se postmateriální dimenze je snaha strany Fianna Fáil o rozšíření sportovních možností pro ženy, neboť ve svém programu uvádí, že pouze 10 % žen se aktivně věnuje sportování v roce 2007 v Irsku. Fianna Fáil proto navrhuje, aby místní sportovní organizace měly pověřenou osobu, jež by zajistila propagaci a zapojení žen a dívek do sportovních činností. Poté strana navrhuje založit *Forum on Female Participation in Sport* na podporu žen ve sportu. Pro ženy by také mělo každoročně být uspořádáno vyhlašování sportovních cen (Fianna Fáil 2007: 88).

4.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2007

Již v úvodu programu strany Fine Gael v roce 2007 je zdůrazněna snaha o vybudování „environmentálně udržitelné společnosti“⁴, kde strana klade důraz na obnovitelné zdroje energie, zelené bydlení a snížení vlivu společnosti na globální oteplování (Fine Gael 2007: 1).

Strana Fine Gael se ve svém programu široce vyjadřuje k problematice ochrany přírody, proto zde uvedu několik případů. Fine Gael upozorňuje na problémy odlesňování v Irsku, kde navrhuje schéma, které významně sníží odlesňování týkající se zemědělské činnosti. Další návrh strany Fine Gael týkající se udržitelného zemědělství je snaha o podporu organického pěstování plodin, a to především díky vyšším dotacím zemědělcům, kteří užívají organická hnojiva. Fine Gael navrhuje navýšení prodejních kanálů, které propagují organicky vypěstované výrobky (Fine Gael 2007: 3).

Kvůli boji se změnou klimatu navrhuje strana Fine Gael vytvoření organizace *Department of Environment and Energy*, která by měla za úkol vytvářet předpisy a koordinovat činnost v boji s klimatickou změnou. Vlastníkům domů strana slibuje mimořádné příspěvky na snížení energetické náročnosti budov, což by vedlo ke snižování spotřeby energií. Při výstavbě nových budov se strana Fine Gael zavazuje, že 30 % nových budov budou využívat pouze obnovitelné zdroje (Fine Gael 2007: 26).

Další cíl týkající se zelené energie je závazek strany Fine Gael, že zajistí, aby 33 % elektrické energie v roce 2025 bylo z obnovitelných zdrojů. Jako krátkodobý cíl bylo vytyčeno zvýšení podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na 17 % do roku 2012. V souvislosti se zvyšováním podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů slibuje strana Fine Gael zvýšení výrobních kapacit větrných elektráren (Fine Gael 2007: 26). Celkově strana Fine Gael ve svém programu klade velký důraz na životní prostředí a chce pomocí investic bojovat s klimatickými změnami. Jako důkaz toho, že strana Fine Gael chce snížit spotřebu

⁴ V originálu: „environmentally-sustainable society“.

plastových odpadů, slouží návrh, kde strana navrhuje zvýšení poplatku za plastové tašky na 50 centů. V souvislosti s odpadem prosazuje Fine Gael zvýšení počtu nádob na odpad ve veřejných prostranstvích a také prosazují zvýšit pokuty za odhazování odpadků na ulici (Fine Gael 2007: 33).

Stejně jako strana Fianna Fáil navrhuje i Fine Gael větší zapojení žen a dívek do sportovních aktivit. Tohoto cíle chce strana dosáhnout odstraněním aktuálních nedostatků ve sportovní infrastruktuře, které ztěžují a znemožňují ženám a dívkám sportovat (Fine Gael 2007: 15). Fine Gael se zavazuje pokročit ve vytvoření ženské sportovní nadace, která zlepší přístup ženám ke sportu. Dále podporují myšlenku každoročního vyhlašování sportovních cen v ženském sportu (Fine Gael 2007: 78).

Strana Fine Gael v programu před volbami v roce 2007 nezapomíná ani na práva sexuálních menšin. Strana se zavazuje, že vytvoří registr, který umožní formálně zaregistrovat vztah osob stejného i rozdílného pohlaví na státní úrovni. Tímto krokem by se přiblížily menšiny ke zrovnoprávnění sňatků a registrovaných partnerství (Fine Gael 2007: 39).

Fine Gael se zaměřuje na problém žen, které dosáhly důchodového věku a v minulosti byly nuceny odejít ze svého zaměstnání kvůli tzv. *Marriage Bar*⁵. Vzhledem k tomu, že ženy mají kvůli tomuto problému menší penze, nabízí Fine Gael řešení, a to provedením změn ve vypočítávání průměru jednotlivých důchodů (Fine Gael 2007: 66).

4.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2007

V souvislosti s postmateriální dimenzí největší prostor v politickém programu strany Sinn Féin dostaly opět environmentální body. Strana Sinn Féin ve svém programu podporuje ekologicky udržitelné regulace, které se týkají nově postavených domů. Nově postavené domy, jež by sloužily sociálnímu bydlení by

⁵ Marriage Bar ve zkratce zakazoval zaměstnávat vdané ženy v konkrétních odvětvích (ICTU 2019).

měly využívat alternativní zdroje energií, které jsou v souladu s udržitelnými zdroji energií. Strana Sinn Féin se zaměřuje na sociální problémy v programu, a proto navrhuje granty pro nízkopříjmové obyvatelstvo, díky nimž by se pokryly dražší náklady na používání energií z obnovitelných zdrojů (Sinn Féin 2007: 27).

Jako obecný cíl si strana vytyčuje „zrychlit rozvoj sektoru obnovitelných zdrojů s progresivními cíli, které směřují k energetické nezávislosti“⁶ (Sinn Féin 2007: 37). Konkrétní opatření ovšem strana nenavrhuje. Sinn Féin propaguje plán na rozvinutí veřejných investic do obnovitelných zdrojů skrze vytvoření státních společností, které by se zaměřovaly na tyto zdroje. Strana by také chtěla, aby se Irsko stalo exportérem elektřiny z obnovitelných zdrojů (Sinn Féin 2007: 48). Sinn Féin podporuje venkov a tím pádem by stát měl dle programu strany poskytnout farmářům možnost diverzifikace zemědělství, a to do organického farmaření a obnovitelných zdrojů (Sinn Féin 2007: 53).

Z environmentálních otázek stojí dále za zmínku snaha o snížení vypouštění skleníkových plynů, za účelem zpomalit globální oteplování. Jako nástroj, kterým se sníží globální oteplování by mělo sloužit zrychlení výstavby stanic na bioplyn, solárních a větrných elektráren (Sinn Féin 2007: 66).

Sinn Féin se důrazně vymezuje proti nerovnostem v zaměstnání, a proto navrhuje upravit podmínky na trhu práce tak, aby se zamezilo diskriminaci kvůli pohlaví, sexuální orientaci nebo rodinnému statusu (Sinn Féin 2007: 41).

Rovnost žen je v programu strany považována za prioritu. Sinn Féin prosazuje rozvinutí irské strategie pro rovnost žen, díky čemuž by se rychleji implementovaly všechny návrhy *UN Committee to Eliminate Discrimination Against Women*. Ke zlepšení postavení žen by měl také přispět návrh, který počítá s alespoň 40% zastoupením žen ve státních a polostátních útvarech. S rovností žen souvisí také rovnost menšin. Zde zachází Sinn Féin v programu relativně daleko, kdy prosazuje zrovnoprávnění sňatků partnerů stejného pohlaví

⁶ V originálu: „Accelerate development of the renewable energy sector with progressive targets towards energy independence“.

a dále se zasazuje o možnost adopce dětí homosexuálními páry za stejných podmínek jako u heterosexuálních partnerů (Sinn Féin 2007: 62-63).

4.4 Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2007

Posledním programem, jež se týká voleb do irského parlamentu v roce 2007, je program Labour Party. Jako u všech předchozích programů i zde hraje velkou roli environmentální problematika. Labour Party jako jediná navrhuje propojit změny v environmentálních otázkách s daňovými úlevami. Labour Party navrhuje tedy například změnit daň při registraci vozidel, a to tím způsobem, že by byly zvýhodňovány automobily, které produkují menší množství emisí. Dále Labour Party prosazuje zrušení spotřební daně na biopaliva vyprodukované z obnovitelných energetických plodin (Labour Party 2007: 4).

Mezi měřitelné cíle týkající se environmentálních témat řadíme v programu Labour Party snahu o splnění cíle vypuštění maximálně 63 megatun oxidu uhličitého do ovzduší za rok. Dalším cílem je se dostat v roce 2012 na stejné hodnoty vypouštění oxidu uhličitého jako v roce 1990 a do roku 2020 snížit o 20 % množství vypouštění oxidu uhličitého v porovnání s rokem 1990. Jako nejdůležitější cíl zde řadím dosažení uhlíkové neutrality do roku 2030 (Labour Party 2007: 36).

Jako hlavním aktérem, který by bojoval s klimatickými změnami, navrhuje Labour Party založení tzv. *Department of Energy, Climate Change and the Environment*, jež by mělo za úkol převádět zmiňované návrhy do praxe reálného světa. Navazující organizací by se stalo národní fórum tzv. *National Forum on Climate Change*. Toto veřejné fórum by sdružovalo odbornou veřejnost, jež by přijímala a navrhovala opatření týkající se otázky snižování emisí a vlivu skleníkových plynů na životní prostředí (Labour Party 2007: 36).

Změny týkající se výroby elektřiny by byly následující:

1) Vytyčení cíle do roku 2020, aby polovina veškeré elektřiny pocházela z obnovitelných zdrojů.

2) Vybudování nové národní elektrické sítě, jež by byla uzpůsobená lokálním obnovitelným elektrickým zdrojům a rychlý odklon od elektráren využívající fosilní paliva pro výrobu elektřiny.

3) Vytvoření 1000 megawatt propojení mezi Irskem a Velkou Británií, které by se nadále rozšířilo i s pevninskou Evropou (Labour Party 2007: 36).

Labour Party důrazně prosazuje bezjadernou politiku a zasazuje se o pokračování trendu, kdy v Irsku neexistuje jaderná elektrárna (Labour Party 2007: 39). Labour Party ve svém programu nevynechává ani otázku nakládání s odpady, kdy navrhuje založení tzv. *National Waste Management Agency*, která by měla za úkol dohlížet na nakládání s tříděným odpadem a jeho dalším využitím. Mezi razantní krok patří zrušení poplatku za svoz odpadů určených k recyklaci, čímž by měly podle strany být domácnosti třídící odpad odměněny za svoji volbu šetření životního prostředí (Labour Party 2007: 42). Cílem strany je přimět domácnosti k tomu, aby do roku 2012 bylo roztríděno 50 % odpadu a do roku 2020 dokonce 75 % domácnostmi vyprodukovaného odpadu (Labour Party 2007: 42). Jako shrnutí environmentálního snažení Labour Party musím zmínit i zaměření se na vzdělání, kdy Labour Party chce zařadit environmentální otázky do výuky na irských školách (Labour Party 2007: 43).

Od environmentálních témat se nyní přesuneme k otázce menšin. Nejvýraznějším bodem týkající se práv sexuálních menšin je zákon, jež by se týkal zrovnoprávnění civilního partnerství homosexuálů, z čehož by vyplývala stejná práva a povinnosti jako fungují u běžného manželství. V návaznosti na tento zákon by také měli partneři možnost adopce potomků za podmínky dlouhodobého společného soužití a především v dlouhodobém zájmu dítěte (Labour Party 2007: 59).

Labour Party se zaměřuje i na změnu společenského myšlení týkajícího se menšin, a to konkrétně na boj s homofobním šikanováním na středních školách. Dále je navrhována legislativa, která by zakazovala školám diskriminovat své zaměstnance podle jejich sexuální orientace. Transgender lidem by bylo

umožněno uznání pohlaví, se kterým se ztotožňují místo jejich vrozeného pohlaví. (Labour Party 2007: 59).

Neméně důležitým bodem jsou v programu práva žen, kterým by bylo zaručeno minimálně 40% zastoupení ve veřejných orgánech a institucích. Veřejné financování politických stran bude spojeno s úrovní zastoupení žen v jejich strukturách, což by mělo motivovat tyto strany k poskytnutí většího prostoru ženám v politice. Veškeré veřejné financování politických stran bude poskytnuto pouze stranám, které budou ve volbách v roce 2012 minimálně ze 33 % zastoupeny ženami a v roce 2019 by mělo toto číslo vzrůst k hranici 40 % (Labour Party 2007: 60).

5 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2011

Hospodářská krize, která začíná přibližně kolem roku 2008, se podepsala i na volebních programech a výsledcích voleb do irské dolní komory parlamentu v roce 2011, kdy samotné volby probíhaly dne 25. 2. 2011. Výsledky zmiňovaných voleb jsou naprosto odlišné od voleb v roce 2007. V roce 2011 získala nejvyšší počet mandátů, a to celkem 76 strana Fine Gael a tím se stala nejsilnější stranou po volbách (Trinity College Dublin 2011).

Za stranou Fine Gael se umístila politická strana Labour Party, již se podařilo získat ve volbách 37 mandátů. Výrazné oslabení politické moci v roce 2011 zažila strana Fianna Fáil. Ačkoliv v předchozích volbách v roce 2007 získala Fianna Fáil 77 mandátů, v následujících volbách to bylo již jen 19 poslaneckých křesel, což je nejhorší výsledek strany v historii. Do výsledků voleb v roce 2011 již začíná více promlouvat strana Sinn Féin. Té se podařilo navýšit počet mandátů oproti předchozím volbám a získává 14 mandátů (Gallagher 2011).

5.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2011

Po ekonomicky náročném období strana Fianna Fáil vsadila ve svém programu na ekonomické cíle a plán obnovy a postmateriální dimenze se prakticky vytratila. Oproti roku 2007 se objevují jen náznaky bodů týkající se postmateriální dimenze a ty nyní představím. Strana Fianna Fáil velkou možností k rozvoji vidí v tzv. zelené ekonomice, a proto navrhuje v programu investici až 4,5 miliard EUR do rozvoje obnovitelných zdrojů a transformaci elektrické sítě na vícero menších zdrojů energie (Fianna Fáil 2011: 22). Fianna Fáil nadále podporuje založení tzv. *Green International Finance Corporation*, jež by měla za úkol cílit na finanční služby, které souvisí s životním prostředím a ty by pomohly zvýšit zaměstnanost a příjmy v Irsku. Tímto krokem by se Irsko stalo finančním centrem zelených investic (Fianna Fáil 2011: 22).

Ohledně genderové rovnosti a práv menšin Fianna Fáil pouze zmiňuje návrh změny dodatku ústavy, kdy by bylo změněno odkazování místo na ženy a matky na genderově neutrální označení rodič (Fianna Fáil 2011: 33). Poté strana vyjadřuje podporu zákona o vyváženém zastoupení mužů a žen ve státních orgánech (Fianna Fáil 2011: 35). Genderová vyváženost je také nutná v kandidátních listinách před volbami například do dolní komory parlamentu (Fianna Fáil 2011: 29).

5.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2011

Odklon od postmateriální dimenze v programu strany Fianna Fáil je zřejmý, a proto se nyní přesunu na program strany Fine Gael. Ačkoliv otázka environmentalismu v politickém programu strany Fine Gael i v roce 2011 stále přetrvává, je zde možné vidět dočasné zpomalení při plnění tzv. zelených cílů navzdory podpoře ekonomiky po ekonomické krizi. Jako důkaz tohoto tvrzení uvádím bod v programu Fine Gael, který slibuje osvobození nafty využívané v zemědělství od dalšího zvyšování uhlíkové daně (Fine Gael 2011: 10). Navzdory

tomuto faktu strana Fine Gael i nadále podporuje produkci „zeleného, kvalitního a zdravého jídla“⁷ (Fine Gael 2011: 11).

Stále více jsou v programu navrhovány body, které řeší environmentální problémy a zároveň vytvářejí nová pracovní místa. Zajímavým příkladem je vytvoření programu zalesňování oblastí o rozloze 15 000 hektarů každý rok, díky čemuž by vznikla nová pracovní místa v periferních oblastech. Fine Gael počítá i se zvyšováním využití biomasy, což by podpořilo obchod s obnovitelnými plodinami a znovu vytvořilo další pracovní místa v periferních oblastech. Dalším novým sektorem by se stalo obnovení pěstování cukrové třtiny, která by byla využita v produkci bioplynu, což by vedlo k dalšímu vyvážení a doplnění energetického mixu vícero obnovitelnými a udržitelnými zdroji energie (Fine Gael 2011: 11).

V oblasti energetiky se strana Fine Gael v určité míře shoduje se stranou Fianna Fáil, a to v bodech týkající se transformace elektrické sítě s využitím obnovitelných zdrojů. Dále se předpokládá, že by domácnosti a farmy, které produkují elektřinu z obnovitelných zdrojů pro své vlastní účely, mohly prodávat a převádět přebytky energie zpět do elektrické sítě, což by mělo usnadnit podle strany Fine Gael přechod k elektromobilitě. Mezi zajímavé projekty týkající se obnovitelných zdrojů řadí strana financování výzkumu geotermální energie, kdy by měla být vystavěna jedna ukázková elektrárna (Fine Gael 2011: 39).

Strana Fine Gael i navzdory ekonomické krizi ve svém programu stále zdůrazňuje důležitost boje se změnou klimatu. Kroky, které by měly pomoci jsou následující:

- 1) Investice více než 7 miliard EUR nad rámec schválených investic do obnovitelných zdrojů.

- 2) Podpora elektromobility vystavěním nových nabíjecích stanic a prozkoumání možnosti výměny státních vozidel se spalovacími motory za elektromobily.

⁷ V originálu: „green, quality, healthy food“.

3) Zvýšení uhlíkové daně za tunu vypuštěného oxidu uhličitého na 25 EUR.

4) Tepelná izolace státních budov, což by vedlo k nižší spotřebě energií (Fine Gael 2011: 42).

Stejně jako v roce 2007 i v roce 2011 Fine Gael podporuje větší třídění odpadů a vysoké sankce při znečišťování prostředí. Strana slibuje dodávky čisté a pitné vody do všech částí Irska a zlepšení kvality ovzduší zvyšováním podílu elektromobilů v dopravě (Fine Gael 2011: 43).

V irské společnosti se v roce 2011 stále více otevírá téma možnosti potratů. Strana Fine Gael slibuje zřízení odborného výboru, který by se zabýval problematikou potratů (Fine Gael 2011: 24). Vzhledem k citlivosti tohoto tématu se strana Fine Gael k této problematice více ve svém programu v tomto roce nevyjadřuje.

Ochrana práv menšin stále má své místo v politickém programu, kdy by školy měly podnikat kroky, které ochrání studenty před homofobním šikanováním (Fine Gael 2011: 36).

Práva žen v politice nejsou stejně jako u Fianna Fáil opomenuta. Dle strany Fine Gael je nutné zvýšit podíl žen participujících v politice, a proto strana slibuje prozkoumat možnost zvýšení podílu žen v politice skrze orgán nesoucí název *Citizens Assembly* (Fine Gael 2011: 63).

5.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2011

V následující kapitole se zaměřím na to, jak strana Sinn Féin přistupuje před volbami v roce 2011 k postmateriální problematice.

Na začátku programu v celkovém shrnutí svých cílů se vyjadřuje strana k vybudování rovné společnosti v Irsku, kde práva všech jsou zajištěna. Tímto výrokem se strana Sinn Féin snaží omezit diskriminaci menšin, ať to jsou menšiny etnické či sexuální (Sinn Féin 2011: 9). Sinn Féin navrhuje národní strategii pro rovnost žen, která by řešila nerovnosti mezi muži a ženami ve

veřejném prostoru. Opět se zde objevuje návrh, který počítá alespoň se 40% zastoupením žen ve veřejných orgánech. Sinn Féin prosazuje legislativu, která by povolovala a zrovnoprávnila sňatky osob stejného pohlaví. (Sinn Féin 2011: 35).

Environmentální otázka je zmíněna okrajově v bodu, kdy strana Sinn Féin prosazuje vytvoření národní firmy zabývající se zelenými zdroji energií a podle strany by se do roku 2020 díky této společnosti stalo Irsko energeticky nezávislé (Sinn Féin 2011: 20). Sinn Féin se vyjadřuje pro podporu plodin využívaných v energetice, a to grantem 125 EUR za hektar. Dále Sinn Féin podporuje výstavbu větrných elektráren ve venkovských oblastech (Sinn Féin 2011: 30).

5.4 Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2011

Labour Party byla v roce 2007 stranou, která navrhovala téměř nejvíce změn týkající se postmateriální dimenze, a to především otázek týkající se environmentalismu. Boj s klimatickou změnou zůstává pro Labour Party důležitým bodem, na který je poukazováno. Stejně jako u strany Fine Gael propojuje Labour Party environmentální návrhy s vytvořením nových pracovních míst, díky kterým by tyto návrhy mohly být realizovány. Hlavním úkolem je snížit spotřebu energií. Labour Party poukazuje na to, že v Irsku je potřeba zateplit téměř 1,2 milionu obydlí, čímž by se snížila spotřeba energií a navíc by se vytvořilo pro tento úkol téměř 30 000 pracovních míst. Z toho důvodu strana bude navrhovat legislativu, jež by usnadnila snižovat energetickou náročnost budov. Všechna obydlí by poté musela splňovat určitý minimální energetický standard v případě jejich prodeje nebo pronájmu. Dlouhodobým cílem z hlediska energetické náročnosti budov je pro Labour Party výstavba nových domů, které by byly uhlíkově neutrální. Závazek pro firemní budovy je snižovat jejich uhlíkovou stopu. Do jednotlivých programů se nově dostává stále více i elektromobilita, kdy do roku 2020 si dává Labour Party za cíl mít na irských silnicích alespoň 350 tisíc elektromobilů (Labour Party 2011: 27).

Výroba zelené energie i nadále zůstává stejně jako v roce 2007 v programu Labour Party, kdy strana prosazuje větrnou a geotermální energii. Labour Party se vymezuje proti jaderné energii a slibuje, že nepostaví žádné nukleární zařízení v Irsku (Labour Party 2011: 28).

Stejně jako dříve i v roce 2011 je prvotním cílem ve zpracování odpadu recyklace a snaha minimalizovat množství odpadu odvezeného na skládku. K podpoře recyklování má sloužit návrh, který by počítal s poplatkem za obalový materiál složitý k recyklaci, což by mělo vést k podpoře recyklovatelných materiálů (Labour Party 2011: 28).

Čistá a dostupná voda je jeden z dalších cílů Labour Party, a proto strana slibuje pokračování v investicích, které by vedly ke snížení ztrát vody a napomáhaly by k vyšší kvalitě pitné vody. Na závěr strana slibuje přitvrdit v boji s nelegálními skládkami, podporuje biodiverzitu v budoucích plánech a navrhuje lepší ochranu pobřežních oblastí (Labour Party 2011: 29). Labour Party se chystá bojovat i s odlesňováním, a proto slibuje výsadbu 10 000 hektarů lesů za rok (Labour Party 2011: 36).

Dlouhodobý trend podprezentace žen v rozhodovacích procesech irské společnosti je fenomén, na který se Labour Party ve svém programu taktéž zaměřuje. Stejně jako u předešlých stran i u Labour Party se objevuje návrh 40% zastoupení žen ve veřejných orgánech. Dále veřejné financování bude spojeno s úrovní nominace a participace žen. Labour Party dokonce podporuje změnu ústavy, která by zajišťovala ženám rovnější příležitosti ve veřejném sektoru (Labour Party 2011: 77).

V programu Labour Party se poprvé v roce 2011 objevuje zkratka LGBT, která označuje sexuální menšiny. Labour Party přichází s myšlenkou referenda, jež by podpořilo v ústavě zrovnoprávnění stejnopohlavních sňatků. Mezi další výhody by byly zahrnuty možnost adopce a daňové úlevy pro stejnopohlavní manželství. Labour Party prosazuje i změny pracovních zákonů, které by vedly k ukončení diskriminace LGBT učitelů na pracovišti. Posledním bodem týkající se

LGBT komunity je uznání změny pohlaví u transsexuálů (Labour Party 2011: 78).

6 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2016

Dalšími volbami do dolní komory irského parlamentu, kterými se budeme v souvislosti s hledáním postmaterialistických otázek v programech irských politických zabývat, jsou volby v roce 2016. Volby se konaly 26. 2. 2016. Volby v tomto roce jsou zajímavé tím, že došlo k relativně velké fragmentaci hlasů, kdy žádná ze stran nezískala více jak 50 mandátů. Stejně jako při předchozích volbách se vítězem parlamentních voleb v roce 2016 stala strana Fine Gael. Ačkoliv strana Fine Gael získala nejvyšší počet mandátů, a to celkem 49, oproti předchozím volbám se to dá považovat za neúspěch, neboť ztratila celkem 27 mandátů (Gallagher 2016).

V těsném závěsu za stranou Fine Gael se umístila strana Fianna Fáil, jejíž počet získaných mandátů byl 44. Obecně se dá říci, že oproti předchozím volbám byly volby v roce 2016 pro stranu Fianna Fáil úspěšné, neboť si polepšila o 25 poslaneckých křesel. I tak se ale jednalo o její druhý nejhorší výsledek v historii. Vzestupnou tendenci v získávání mandátů v posledních letech potvrdila ve volbách strana Sinn Féin. Ta získala oproti předchozím volbám navíc 9 mandátů a s celkovým počtem 23 poslaneckých křesel se v roce 2016 stává třetí nejsilnější stranou v irském parlamentu. Volby v roce 2016 byly pro Labour Party nejhorším výsledkem za několik volebních období, neboť strana oproti předchozím volbám ztratila dohromady 30 mandátů a získala pouhých 7 křesel (Gallagher 2016).

6.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2016

Environmentální témata z hlediska postmateriální dimenze stále hrají prim v jednotlivých programech. Dlouhodobá podpora obnovitelných zdrojů pokračuje. Fianna Fáil v roce 2016 upozorňuje na nutnost stále více diverzifikovat obnovitelné zdroje energií, a proto začíná propagovat energie z

využití biomasy a nově také solární energie, které by doplňovaly stávající kapacity obnovitelných zdrojů energie (Fianna Fáil 2016: 39).

Novinkou je také založení tzv. *Department of Climate Change*, jež by sjednotilo stávající úřady zabývající se klimatickou změnou a vytvářelo by nová nařízení aplikovatelná při boji se změnami klimatu (Fianna Fáil 2016: 65).

Irsko by se podle strany Fianna Fáil mělo začít angažovat v problémech týkající se změny klimatu na evropské úrovni a zajistit, že Evropská unie podporuje a zajišťuje, aby byla otázka klimatické změny řešena všemi státy unie. Dále by Irsko mělo pracovat na úrovni Evropské unie a zajistit to, že ostatní státy pokračují v naplňování klimatických cílů. Dále by měly být zvýšeny investice o 13 milionů EUR do fondu tzv. *Green Climate Fund*, aby bylo zajištěno, že Irsko naplňuje své závazky v boji s klimatickou změnou (Fianna Fáil 2016: 103).

Fianna Fáil poukazuje na nutnost zvýšit v souvislosti s podepsáním Pařížské dohody⁸ snahu o dlouhodobém snižování vypouštění skleníkových plynů a transformaci dodávek energií na udržitelné zdroje. Proto je nutné podle strany co nejvíce snižovat spotřebu energií domácností v Irsku (Fianna Fáil 2016: 119).

Fianna Fáil ve svém programu uvádí, že velká část zaměstnanců ve veřejném sektoru jsou ženy, což bylo cílem v minulých volebních obdobích nejen v programu strany Fianna Fáil. Nyní se pozornost přesouvá k manažerským a vedoucím pozicím, které ve většině případů zastávají muži. Toto má být změněno a ženy mají mít vyšší zastoupení ve vedoucích pozicích, aby to reflektovalo aktuální rozložení irské společnosti (Fianna Fáil 2016: 66).

6.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2016

Podle strany Fine Gael je Irsko světovým lídrem v reagování na změny klimatu, a proto se zavazují přijímat nová opatření, která vedou ke zmírňování

⁸ Pařížská dohoda byla přijata v roce 2015 a zavazuje signatáře mimo jiné ke snížení produkce skleníkových plynů.

klimatických změn (Fine Gael 2016: 16). Fine Gael se sama velmi angažuje v otázkách změny klimatu ve svých volebních programech. Strana uvádí, že silně podporuje přijetí závazků z Pařížské klimatické konference v roce 2015. Víze strany je taková, že do roku 2050 je možné přejít k systému, kdy bude společnost produkovat minimum uhlíkové stopy. Strana navrhuje plán, který určuje strategii snižování uhlíkové stopy do roku 2050. Tento plán spoléhá na využití obnovitelných zdrojů v rezidenčních i nerezidenčních budovách. Fine Gael plánuje masivně rozšiřovat elektromobilitu, za účelem snižování uhlíkové stopy vzhledem k provozu na silnicích (Fine Gael 2016: 28).

Fine Gael věří ve velký význam do budoucna ohledně energie získané z oceánu, konkrétně přílivových vln. Z toho důvodu strana slibuje do budoucna investice do vývoje těchto technologií, které by opět přispěly k rozšíření obnovitelného a udržitelného energetického mixu. Trend podpory výroby energie pomocí biomasy pokračuje a Fine Gael slibuje i do budoucna její podporu (Fine Gael 2016: 30).

Investice týkající se kvalitní pitné vody by měly do roku 2021 být ve výši 5,5 miliardy EUR. I v roce 2016 je masivně podporováno třídění odpadu, kdy mají být zredukovány skládky odpadu (Fine Gael 2016: 31).

Nové téma objevující se v programu Fine Gael je zapojení žen do armády. Konkrétní cíl je, aby se zvýšil do roku 2021 podíl žen participujících v irské armádě ze 6 na 12 % (Fine Gael 2016: 37). Fine Gael otevírá v programu i téma nerovnosti platů mezi muži a ženami, kdy strana slibuje zvýšit transparentnost mezd a to tím, že firmy nad 50 zaměstnanců budou mít povinnost se zúčastnit dotazníků týkajících se mezd svých zaměstnanců, aby se poukázalo na rozdíly mezi mzdami mužů a žen. Dále při vypočítávání penze by byl u žen brán v potaz i čas strávený v domácnosti například kvůli výchově dítěte (Fine Gael 2016: 54).

Další podpora žen spočívá v bodech, které by podporovaly mladé podnikatelky v počátcích jejich podnikání. Národní strategie pro ženy počítá se zvyšováním pravomocí žen ve firmách a jejich zapojení do rozhodovacích

orgánů ve veřejném sektoru (Fine Gael 2016: 54–55). Fine Gael podporuje větší zapojení žen nejen ve firmách a veřejných institucích, ale i v politické reprezentaci, kdy z celkového počtu kandidátů ve volbách v roce 2016 bylo více než 30 % žen (Fine Gael 2016: 98).

Podpora LGBT komunity by měla i po zrovnoprávnění sňatků nadále pokračovat, proto strana Fine Gael navrhuje vytvořit plán proti šikanování a diskriminaci LGBT komunity ve školách, kde by se studenti nemuseli stydět za svoji pohlavní identitu a orientaci. Dále by mělo být zajištěno, že lidem z LGBT komunity nejsou upírána práva na jejich rozvoj a naplnění jejich cílů a potenciálu (Fine Gael 2016: 55).

Fine Gael v roce 2016 otevírá téma volebního práva pro občany žijící v zahraničí, kdy strana navrhuje uspořádání referenda, kdy by se občané vyslovili proto, zda by měli mít občané žijící v zahraničí právo volit prezidenta (Fine Gael 2016: 26).

6.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2016

V environmentální tematice Sinn Féin podporuje národní cíl produkce 16 % národní spotřeby z obnovitelných zdrojů do roku 2020. Strana bude podporovat investice do bydlení, a to za účelem snižování energetické náročnosti. Sinn Féin se také vymezuje proti jaderné energii a slibuje, že udrží Irsko bez jaderné energie. Strana bude navrhopvat regulaci větrných turbín, proti kterým se vymezují některé venkovské oblasti. Sinn Féin slibuje odbornou debatu a jednání s odborníky na globální oteplování, za účelem stanovení konkrétních cílů ke snížení produkce oxidu uhličitého (Sinn Féin 2016: 49).

Strana Sinn Féin již dlouhodobě spoléhá na téma rovnosti obyvatel, a proto v roce 2016 uvádí, že podporovala referendum za zrovnoprávnění stejnopohlavních sňatků. Dlouhodobým cílem strany je tedy naprostá rovnost celé společnosti, což se týká i sexuálních menšin. Sinn Féin se zavazuje k decentralizaci služeb pro transgender občany, kteří by nemuseli vše řešit jen v

Dublinu. V roce 2016 strana přichází s požadavkem, aby bylo umožněno homosexuálním mužům darovat krev. Strana také požaduje zakázat terapie, které mají za úkol léčit homosexualitu. Ochrana menšin by byla nadále zlepšena zákonem týkající se pomluv vůči LGBT komunitě (Sinn Féin 2016: 28–29).

Sinn Féin v programu slibuje, že bude usilovat o to, aby 30 % ministrů a jejich náměstků byly ženy. V senátu by zastoupení žen mělo být dokonce až z 50 % (Sinn Féin 2016: 31-32). Ohledně práv žen se Sinn Féin zasazuje o rovné penze mezi mužem a ženou, jelikož ženy mají v průměru nižší penze kvůli mateřským povinnostem (Sinn Féin 2016: 39).

6.4 Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2016

Labour Party v programu v roce 2016 označuje globální oteplování za historicky největší výzvu, které lidstvo od svého počátku čelí, a proto byla Labour Party první irskou vládní stranou, která prosadila uzákonění cílů Evropské unie týkající se snižování uhlíkové stopy. Labour Party do budoucna slibuje, že založí fond s hodnotou 1 miliarda EUR, který se bude zabývat výstavbou zelené infrastruktury, jež se bude zabývat obnovitelnými zdroji (Labour Party 2016: 10). Toto prohlášení definuje jasný postoj Labour Party ohledně environmentálních otázek. Labour Party bude pokračovat v trendu, který podporuje menší lokální obnovitelné zdroje energie místo centrálních a často neekologických zdrojů. Labour Party se i nadále bude zaměřovat na domácnosti, a to především na snižování energetické náročnosti domácností (Labour Party 2016: 50).

Labour Party podporuje rozšíření obnovitelných zdrojů a vytvoření energetického mixu sestaveného z energie z biomasy, solární a větrné energie. S těmito zdroji energie je nutné vytvořit zařízení, ve kterých bude uchována vyrobená energie. Předvolební program se dotýká i jediné uhelné elektrárny, kdy Labour Party slibuje nalezení nízkouhlíkové varianty místo spalování uhlí v této elektrárně, jež by měla fungovat ve stávající podobě do roku 2025. Labour Party

slibuje vytvořit plán na uhlíkovou neutralitu měst. Strana počítá s plánem na 20 let k zajištění uhlíkové neutrality irských měst (Labour Party 2016: 52).

Za zmínku stojí návrh, jež počítá s finanční podporou pro domácnosti, aby snížily svoji energetickou náročnost. Konkrétně se počítá s 225 tisíci domácnostmi. Labour Party rovněž slibuje investice do veřejné dopravy, a to konkrétně elektrifikace meziměstských vlaků, které v roce 2016 využívají naftové pohony. Nadále se počítá s výměnou starých autobusů veřejné dopravy za nové, jež budou více šetrné k životnímu prostředí (Labour Party 2016: 75-76).

Snížení platového rozdílu mezi muži a ženami, lepší zajištění práv těhotných žen nebo zvýšení podílu žen ve veřejných orgánech ze 40 na 45 % jsou hlavní body, jež se týkají rovného postavení žen ve společnosti (Labour Party 2016: 90–92). Platový rozdíl činil podle Labour Party v roce 2012 konkrétně 14,4 %. Z toho důvodu strana navrhuje, aby všechny větší společnosti každý rok zveřejňovaly rozdíly v platech mezi muži a ženami, což by motivovalo firmy ke snižování platového rozdílu a tím by se narovnal platové ohodnocení (Labour Party 2016: 93).

Labour Party se ve svém programu v roce 2016 staví do pozice jednoho z největších podporovatelů rovnosti LGBT komunity v irské společnosti. Jelikož je již zajištěna rovnost homosexuálů v souvislosti s manželstvím nebo možností adopce dětí, v roce 2016 se Labour Party zaměřuje na kulturní problémy, jež souvisí s právy menšin, a to především snaha snížit diskriminaci sexuálních menšin ve školách a na pracovištích (Labour Party 2016: 94).

7 Volby do dolní komory parlamentu v roce 2020

Závěrečnými volbami, kterými se budu ve své práci zabývat, jsou zatím poslední konané volby do irského parlamentu, jež se konaly 8. 2. 2020. Volby v roce 2020 potvrzují vzestupnou tendenci strany Sinn Féin, jíž se podařilo v novodobé historii nejlepší volební výsledek a s počtem 37 mandátů se stává nejsilnější parlamentní stranou v Irsku společně se stranou Fianna Fáil, které se

podarilo získat stejný počet mandátů. Volby v roce 2020 tedy uzavírají postupný vzestup strany Sinn Féin, což jsme pozorovali během posledních volebních období do irského parlamentu (Gallagher 2020).

Za těmito dvěma stranami se umisťuje vítěz předchozích voleb Fine Gael. Strana Fine Gael získala v posledních volbách 35 poslaneckých křesel, což je pokles o 14 mandátů oproti roku 2016. Špatný výsledek z voleb v roce 2016 zopakovala Labour Party, jež dokonce vypadla ze čtyř nejsilnějších politických stran v Irsku, neboť se před ní umístila strana Green Party. Labour Party získala tedy jen 6 mandátů (Gallagher 2020).

7.1 Fianna Fáil a postmateriální dimenze v roce 2020

Politické strany v Irsku v roce 2020 považují Irsko za světového lídra v boji s klimatickou změnou. Mezi závazky, které strany přijímají je nízkouhlíková budoucnost a zajištění přechodu od fosilních paliv k obnovitelným zdrojům energie. To by měly zajistit masivní investice do obnovitelných zdrojů energie a ekologická daň ve výši 80 EUR za tunu vypuštěného oxidu uhličitého (Fianna Fáil 2020: 104–105). Mezi preferované zdroje energií mají do budoucna patřit větrné elektrárny umístěné na moři a solární elektrárny. Strana Fianna Fáil pokračuje v trendu snižování odpadů a recyklace (Fianna Fáil 2020: 106-109).

V politických programech v roce 2020 pokračují snahy stran o rovnější příležitosti ve společnosti mezi muži a ženami, kdy jako konkrétní příklad můžeme uvést návrh na zveřejňování platů mužů a žen ve firmách nad 50 zaměstnanců a stanovení podílu 30 % žen v lokálních volbách. Nadále je vyvíjen tlak na zrovnoprávnění členů LGBT komunity a snaha o odstranění projevů nenávisti vůči menšinám (Fianna Fáil 2020: 122-123).

7.2 Fine Gael a postmateriální dimenze v roce 2020

Fine Gael slibuje zvýšit v následující dekádě generovanou elektřinu z obnovitelných zdrojů na 70 %, zvýšit padesátkrát množství elektromobilů na silnicích, zakázat prodej nových automobilů se spalovacími motory do roku 2030 a uzákonit uhlíkovou neutralitu do roku 2050. Fine Gael také spoléhá na menší zdroje energií, kdy by bylo umožněno přebytečnou energii vyrobenou v domácnostech a na farmách prodávat dál do elektrické sítě (Fine Gael 2020: 72-73).

Fine Gael se zavazuje překonat poslední problémy v otázkách diskriminace žen a dívek a zajistit, aby se ženy stále více zapojovaly do rozhodovacích procesů ve firmách a obsazovaly vedoucí pozice. I Fine Gael si všímá rozdílů v platech mezi muži a ženami a také navrhuje vyšší transparentnost ve zveřejňování rozdílů platů ve velkých firmách. Podle Fine Gael je méně než 20 % ředitelů ve firmách ženy. Cílem strany Fine Gael je tento podíl zvýšit do roku 2023 alespoň na 30 % a také podpořit mladé podnikatelky. (Fine Gael 2020: 32-33).

7.3 Sinn Féin a postmateriální dimenze v roce 2020

Strana Sinn Féin kritizuje předchozí vládu za neschopnost naplnit cíle přijaté ke snižování vypouštění emisí a bere boj s klimatickou změnou za jednu z největších priorit. Strana Sinn Féin kritizuje uhlíkovou daň a slibuje další nezvyšování této daně. Sinn Féin se vyjadřuje velmi negativně k budoucím projektům týkajícím se fosilních a paliv a navrhuje zrušení investic do nové infrastruktury v tomto odvětví. Podle strany Sinn Féin je nejlepším způsobem, jak je možné zajistit uhlíkovou neutralitu, podpora menších lokálních projektů týkajících se výstavby obnovitelných zdrojů energie a diverzifikace jednotlivých zdrojů. Pro uskutečnění těchto cílů by měl být uzákoněn postup a rámec pro podporu menších zdrojů energií v rámci domácností a soukromých objektů. Celkově 40 % veškeré spotřeby energií spadá na domácnosti, a proto Sinn Féin

podporuje programy na maximální snížení energetické náročnosti budov (Sinn Féin 2020: 27).

Sinn Féin pro zlepšení rovnosti práv menšin navrhuje novou legislativu, která by trestala projevy nenávisti proti menšinám a chce uzákonit jako trestné terapie, které se snaží změnit orientaci homosexuálů na heterosexuály (Sinn Féin 2020: 72).

7.4. Labour Party a postmateriální dimenze v roce 2020

Závazek Labour Party do roku 2030 je snížit množství vypouštěných skleníkových plynů na polovinu. Dále Labour Party slibuje zavřít v následujících letech všechny stanice na výrobu energie využívající uhlí, naftu a další fosilní paliva. Jako hlavní udržitelný zdroj elektrické energie považuje v roce 2020 Labour Party větrné elektrárny postavené na moři. Labour Party se zaměřuje i na boj s odpadem, kdy podporuje recyklaci a slibuje snížit znečištění vodních toků (Labour Party 2020: 21). Ve většině cílů týkající se environmentálních otázek se Labour Party shoduje s ostatními parlamentními stranami.

Labour Party slibuje vybudování národní strategie pro boj s projevy nenávisti vůči sexuálním menšinám na pracovišti, ve školách a ve veřejném sektoru (Labour Party 2020: 33).

8 Závěr

Společenský hodnotový systém prošel v 2. polovině minulého století rozsáhlou transformací, kdy na konci minulého století dochází k razantním změnám v hodnotách společnosti. Jelikož vyspělý západní svět žije dlouhodobě (až na několik výjimek) v míru, společnost se začíná zaobírat problémy, které se v předchozích stoletích ignorovaly. Lidstvo začíná pociťovat dopady globálního oteplování a západní státy v čele s Evropskou unií přijaly vedoucí pozici v boji s klimatickou změnou. Pro irskou společnost se stávají postmateriální otázky významnými body. Cílem této práce bylo zjistit, jaká konkrétní témata z postmateriální dimenze se objevují v programech irských politických stran.

Především rozvoj obnovitelných zdrojů a boj s globálním oteplováním rezonují v naprosté většině politických programů irských stran. Na druhou stranu jsou v politických programech hojně zastoupeny osobní a politická práva žen a irské politické strany nezapomínají ani na práva menšin. Jelikož irská společnost se považuje za rovnou a otevřenou z hlediska práv menšin, politické strany v Irsku v posledních dekádách vyhláší boj proti nenávisti a nerovnosti vůči menšinám.

Již v roce 2007 se postmateriální dimenze silně profiluje v programech irských politických stran. Největší prostor dostaly otázky spojené s životním prostředím. Irské politické strany před volbami v roce 2007 silně prosazují obnovitelné zdroje, zaměřují se na efektivní nakládání s odpady a podporují ekologicky udržitelné projekty od nízkoenergetických novostaveb až po výstavbu nových elektráren získávající energii z obnovitelných zdrojů. V této době práva menšin, rovné příležitosti pro muže a ženy a jiné postmateriální otázky týkající se osobních práv jsou zmiňovány v porovnání s environmentálními otázkami spíše okrajově, na druhou stranu se již v této době objevují v politických programech irských stran. Nejmenší prostor pro postmateriální otázky ve svém programu vyčlenila v roce 2007 strana Sinn Féin, jež se zaměřuje více na sociální problémy a problémy týkající se spíše nižších vrstev společnosti.

V politických programech v roce 2011 vidíme celkově částečný odklon od postmateriální dimenze, jelikož na pořadu dne byly společensky důležitější problémy, a to především vyrovnávání se s dopady hospodářské krize. Strany proto v této době upřednostňují řešení nedostatku pracovních míst, stabilizaci finančního trhu nebo ekonomické reformy pro zlepšení ekonomiky Irska. Strany Fine Gael a Labour Party ovšem ve svých programech dokázaly propojit environmentální problémy s ekonomickými problémy tím, že propojily tyto dva segmenty dohromady a plněním environmentálních cílů zároveň dávají možnost vytvořit nová pracovní místa.

Největší rozdíl v programech v roce 2007 a 2011 vidím u strany Fianna Fáil, jež dramaticky zmenšila prostor pro postmateriální dimenzi ve svém programu. Strana Sinn Féin se tradičně zaměřuje spíše na sociální problémy a pokračuje v trendu z roku 2007, kdy postmateriální dimenzi zmiňuje spíše okrajově.

Společným bodem, jež spojuje politické programy všech zkoumaných politických stran je snaha o zrovnoprávnění žen ve veřejných institucích, kde je hlavním cílem zvýšit podíl žen alespoň na 40 %. Dále panuje shoda ohledně zrovnoprávnění stejnopohlavních sňatků.

Z postmateriálních otázek se v politických programech v roce 2016 i nadále objevuje v nejvyšší míře téma environmentalismu, kdy se začíná řešit irské postavení v řešení klimatické změny na mezinárodní úrovni, kdy je Irsko považováno za jednoho z předních propagátorů udržitelných zdrojů energie. V politických programech jednotlivých stran je v roce 2016 znatelný nárůst postmateriálních otázek v porovnání s rokem 2011, kdy se společnost vypořádávala s dopady hospodářské krize. V roce 2016 je zřejmá pokračující snaha o narovnání příležitostí pro ženy v pracovním prostředí a ve veřejném sektoru, stejně tak jako pokračující trend zrovnoprávnění sexuálních menšin v běžném životě irské společnosti.

V roce 2020 panuje obecná shoda napříč politickým spektrem zkoumaných stran v Irsku v otázkách týkajících se změny klimatu. Strany jednomyslně podporují odklon od fosilních zdrojů energie a podporují fondy na výstavbu menších obnovitelných zdrojů. Jako hlavní zdroj energie strany v budoucnu považují větrnou a solární energii. Strany také podporují rozvoj elektromobility a rozvoj ekologicky čisté veřejné dopravy.

Důležitými body v programech stran jsou problémy nerovností, a to konkrétně mzdová nerovnost mezi muži a ženami a nerovnost v zastoupení mužů a žen ve vedoucích pozicích ve firmách. Strany v Irsku chtějí postupně odbourat zbylé projevy nenávisti ve společnosti vůči sexuálním menšinám, a to především ve školách a na pracovištích.

V úvodu práce jsem si stanovil tezi, že největší zastoupení z postmateriální dimenze budou mít environmentální témata, což se během psaní práce potvrdilo. Z nastoleného trendu je zřejmé, že postmateriální dimenze bude i nadále mít své místo v politické agendě jednotlivých irských stran a především uhlíková neutralita a způsob jakým jí zajistit, bude v následujících desetiletích jedním ze stěžejních témat irské politiky.

9 Seznam použitých zdrojů

- Arthur, Paul (2021). Sinn Féin. *Encyclopedia Britannica*. 26. 01. 2021 (<https://www.britannica.com/topic/Sinn-Fein>, 14.11. 2021).
- BBC (2020). *Irish general election: Sinn Féin celebrate historic result* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-51441410>, 20.02.2022).
- Částek, Michal – Janáčková Alžběta (2007). *Irsko - volby 2007* (Praha: Parlamentní institut).
- EEA (2018). *Environmentální témata* (<https://www.eea.europa.eu/cs/themes/environmental-themes>, 20.01. 2022).
- Evropský institut pro rovnost žen (2018). *Genderová nerovnost* (<https://eige.europa.eu/cs/taxonomy/term/1182>, 20.01.2022).
- Farrell, Matthew David – Murphy John (2002). Party Politics in Ireland. In: Webb, Paul – Farrell, Mathew David a kol., *Political Parties in Advanced Industrial Democracies* (Oxford: Oxford OUP), s. 217-247.
- Fianna Fáil (2007). *NOW, THE NEXT STEPS, Fianna Fáil Manifesto 2007* (Dublin: Fianna Fáil).
- Fianna Fáil (2011). *Real Plan Better Future 2011 Manifesto* (Dublin: Fianna Fáil).
- Fianna Fáil (2016). *An Ireland for all. Manifesto 2016* (Dublin: Fianna Fáil).
- Fianna Fáil (2020). *An Ireland for all. Manifesto 2020* (Dublin: Fianna Fáil).
- Fine Gael (2007). *General Election Manifesto 2007* (Dublin: Fine Gael).
- Fine Gael (2011). *Fine Gael Manifesto* (Dublin: Fine Gael).
- Fine Gael (2016). *Fine Gael General Election Manifesto* (Dublin: Fine Gael).
- Fine Gael (2020). *A future to Look Forward to. Fine Gael General Election Manifesto* (Dublin: Fine Gael).
- Fine Gael (2022). *Our Values* (<https://www.finegael.ie/the-party/our-values/>, 05.02. 2022).

- Gallagher, Michael (1985). *Political parties in the Republic of Ireland* (Manchester: Manchester University Press).
- Gallagher, Michael (2011). Irish election 25 February 2011. *Trinity College Dublin*. (https://www.tcd.ie/Political_Science/people/michael_gallagher/Election2011.php, 08.02.2022).
- Gallagher, Michael (2016). Irish election 26 February 2016. *Trinity College Dublin*. (https://www.tcd.ie/Political_Science/people/michael_gallagher/Election2016.php, 15.02. 2022).
- Gallagher, Michael (2020). Irish election 8 February 2020. *Trinity College Dublin*. (https://www.tcd.ie/Political_Science/people/michael_gallagher/Election2020.php, 10.03. 2022).
- Gallagher, Michael – Marsh, Michael (2016). *How Ireland Voted 2016: The Election that Nobody Won* (New York: Springer).
- ICTU (2019). *The Marriage Bar: A Ban on Employing Married Women* (<https://www.ictu.ie/blog/marriage-bar-ban-employing-married-women>, 04.03.2022).
- Inglehart, Ronald Franklin (1971). The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies. *The American Political Science Review* 65 (4), s. 991–1017.
- Inglehart, Ronald Franklin (1999). Measuring Postmaterialism. *The American Political Science Review* 93 (3), s. 665–677.
- Inglehart, Ronald Franklin (2007). Postmaterialism. *Encyclopedia Britannica*. 11. 07. 2007 (<https://www.britannica.com/topic/postmaterialism>, 13.11. 2021).
- Labour Party (2007). *The Fair Society - Labour Manifesto 2007* (Dublin: Labour Party).
- Labour Party (2011). *One Ireland, jobs, reform, fairness - Labour Manifesto 2011* (Dublin: Labour Party).
- Labour Party (2016). *Standing Up for Ireland's Future - Labour Manifesto 2016* (Dublin: Labour Party).
- Labour Party (2020). *Labour Party Manifesto 2020* (Dublin: Labour Party).

Marsh, Michael (2020). Fianna Fáil. *Encyclopedia Britannica*. 19. 11. 2020 (<https://www.britannica.com/topic/Fianna-Fail>, 14.11.2021).

Oireachtas Library (2007). *Election 2007* (https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/libraryResearch/2007/2007-12-18_spotlight-election-2007_en.pdf, 15.01. 2022).

Sinn Féin (2007). *Other promise WE DELIVER. Sinn Féin General Election Manifesto 2007* (Dublin: Sinn Féin).

Sinn Féin (2011). *THERE IS A BETTER WAY. Sinn Féin General Election Manifesto 2011* (Dublin: Sinn Féin).

Sinn Féin (2016). *FOR A FAIR RECOVERY. Sinn Féin Manifesto General Election 2016* (Dublin: Sinn Féin).

Sinn Féin (2020). *Giving workers and families a break. A Manifesto for Change* (Dublin: Sinn Féin).

10 Resumé

The impact of postmaterialism in political manifestos in Ireland has been rising since the beginning of the 21st century. Environmental issues and personal rights and freedoms are the most represented problems of postmaterial dimension in the agenda of Irish political parties.

Irish parties suggest for example a rapid departure from fossil fuels or fight for the social equality. They are trying to protect rights of women as well. In the last years political parties are trying to improve position of sexual minorities. They suggested for example marriages of the same sex couples or the possibility to adopt a child.

To find out these informations I have explored the political manifestos of Irish political parties such as Fianna Fáil, Fine Gael, Sinn Féin or the Labour Party of Ireland from 2007 to 2020.

The Republic of Ireland is considered as a part of European states that shows how important is to fight with the climate change. The main goal is to become carbon neutral by 2050.

This results show how important is the problem of climate change and global warming in the western societies and how quickly the western societies would like to reduce the impact of their economy on our environment. We can also see the effort to provide the equal opportunities for women and sexual minorities.